

TikTok, un bri d'esperança per al català?

Els joves 'tiktokers' defensen la presència del català a la plataforma més popular

A TikTok, el confinament no li va anar gens malament. L'excés de temps lliure i les limitades opcions per fer-lo més amè van portar molts joves a recórrer a aquesta xarxa social per entretenir-se. “Estàvem tot el dia tancades al pis, totes juntes, i un dia se'ns va acudir fer un tiktok. Vam penjar-ne un de prova, i vam flipar”, explica Ona Jou. Juntament amb la Joana, la Laila, la Núria i la Berta, cinc garrotxines que comparteixen pis a Barcelona, van crear el compte de Can Putades, que acumula més de 45.000 seguidors a TikTok.

En el cas de Gerard Querol, també va ser l'avorriment (i la insistència d'un amic) el que el va animar a penjar el primer vídeo al compte de GerryQuerryBerry, mentre que per a Long Li Xue, amb més de 141.000 seguidors, va ser el fet “d'estar tancat a casa i veure que no hi havia referents en català”. És per això que va decidir compartir el seu contingut amb la “llengua amb què se sentia més còmode parlant”, com ho fan les noies de Can Putades, Gerard Querol i altres tiktokers que han apostat per fer els seus vídeos en català.

El català pot ser la clau de l'èxit

“Hi ha un ús del català per sota de les seves possibilitats. Això es deu a una suma d'elements, i el primer és que no hem estat capaços de transmetre la necessitat d'usar-lo, l'hem donat com una opció més. A més, hem entrat de ple en l'era digital, i la difusió per audiència penalitza les llengües minoritzades, com el català”, explica l'escriptor i filòleg Màrius Serra. És per això que molts joves, amb l'esperança d'obtenir més èxit, utilitzen les xarxes en castellà, per arribar a més audiència.

El 80% del jovent català que s'obre un canal de YouTube ho fa en castellà, com ho va fer Berta Aroca. “Fa nou anys em vaig crear un canal de YouTube en castellà. Era el 2013 i no

n'era conscient", reconeix. "Però ara, a TikTok ho faig en català per defensar la llengua i perquè m'hi sento molt més còmoda". El seu perfil suma més de 174.000 seguidors i, per a ella, el canvi de llengua ha sigut part de l'èxit: "El català el parlen moltes menys persones que el castellà i, per tant, molta gent decideix fer el contingut en castellà. Però és precisament al revés. Si menys gent el parla, és més probable que molta més gent et segueixi", diu.

"Nosaltres no sabíem si fer-ho en català o en castellà. Quan vam començar a fer més vídeos vam decidir fer-ho en català, perquè si no no seríem nosaltres", explica Jou. "Crec que hem triomfat precisament perquè parlem català, perquè som de la Garrotxa, i no ens amaguem del nostre accent". A diferència de YouTube i d'Instagram, que no detecten la llengua ni redistribueixen el contingut entre la seva comunitat, l'eficient algoritme de TikTok sí que ho té en compte a l'hora de mostrar-te els vídeos que et podrien interessar. D'aquesta manera, ha permès la ràpida proliferació del talent català, unificat sota l'etiqueta #estiktokat.

Acostar la llengua als joves

El català cada vegada té menys presència entre els joves. Només el 14,6% dels alumnes d'escola i d'instituts utilitzen la llengua a l'hora del pati, segons un estudi de la Plataforma per la Llengua del 2019. Només dos de cada deu joves barcelonins d'entre 15 i 20 anys tenen el català com a llengua habitual. Ara que internet ha desbancat els mitjans tradicionals com a principal font de consum mediàtic entre joves, les xarxes socials tenen una influència decisiva en els usos i els comportaments lingüístics. "Qualsevol canal de difusió és una eina per fomentar el català. És a dir, si ara mateix a la xarxa social que més joves estan consumint i que està creixent més no hi ha referents en català, serà un àmbit més on no tindrà presència –afirma Li Xue–. Per tant, és important que els joves vegin que en català es fa contingut i que en català ho pots petar i arribar mitjanament lluny".

Xavier Rico, creador del compte Apitxat, es defineix com a "llicenciat en apitxologia" i el seu

compte destaca per la voluntat de fer divulgació lingüística sempre amb humor. “És una manera de tenir el valencià present a les xarxes, perquè ho mira gent que no hi està acostumada. Són xiquets que acaben l’institut i es posen a mirar tiktoks, i ho tenen en compte”, explica.

TikTok és la xarxa amb la franja d’edat d’usuaris més jove de totes, nois i noies d’entre 13 i 20 anys. “Igual que en les altres xarxes, s’hauria d’aprofitar per aproximar la llengua als joves, ja que des de la televisió pública i els mitjans tradicionals és gairebé un repte captar-los”, reivindica Querol. Avui en dia, “el que no és a les xarxes no existeix”, defensa Màrius Serra.

Denúncies de catalanofòbia

Ara bé, la voluntat de donar una empenta a la llengua va de la mà d’una certa resignació. “Rebo crítiques diàriament. Malauradament, al segle XXI no podem parlar en l’idioma amb què ens sentim més còmodes”, es lamenta Li Xue, que va fer un vídeo per denunciar que estava fart que l’insultessin. Mentre que els catalans que generen continguts en castellà no justifiquen la seva tria lingüística, és freqüent que els creadors de continguts en català sí que ho facin motivats per comentaris despectius, com és el cas del tiktok “Hazlo en castellano”, de MissTagless, i “En espanyol, anglès, francès o italià...; però res com el català”, de Carla Clavera.

“Nosaltres fem vídeos on traduïm paraules del català al castellà. No estem acostumades a parlar el castellà, i ens costa fer-ho ràpid. En aquests vídeos ens han dit el nom del porc”, explica Jou. “També ens demanen que parlem castellà perquè és la llengua d’Espanya”, afegeix. Així i tot, això no les condiciona, tot al contrari: “Tots aquests que comenteu amb la bandera d’Espanya ‘Viva España’ i ‘Chino, habla catalán’, m’esteu fent sentir encara més català”, afirmava Li Xue en el seu tiktok.

Falta d'oferta en català

“Hi ha una consciència clara que hi ha una manca de català a la xarxa, i per això, en aquests últims temps, un seguit de joves s’hi ha posat, i han sorgit propostes com el Canal Malaia”, reconeix Serra, fent referència a la plataforma que té com a objectiu principal fer contingut en català a Instagram i a YouTube. També hi ha paraigües com PuntCat i CreadorsTV, però els tiktokers encara hi veuen moltes mancances. “Si no hi ha incentius i no s’aposta pels creadors de continguts, cada vegada hi haurà menys gent que se sumi al carro”, considera Li Xue. Per a Querol, encara falta “diversitat de referents”, mentre que les noies de Can Putades reivindiquen que es faci contingut en català “d’arreu de Catalunya”.

“El que no pot ser és que ens queixem que la joventut no parla català i després adonar-nos que, objectivament, no tenen a l’abast sèries, productes culturals ni xarxes en les quals hi hagi propostes atractives en català”, afirma Màrius Serra. Tanmateix, l’escriptor no es mostra del tot pessimista: “Tot no va bé. Però, hi som a temps? Sí”. “Si et preocupa una miqueta la teva cultura, la teva llengua i la teva terra, fes contingut en català, si us plau”, demana Aroca. Les ganes de continuar utilitzant i defensant la llengua entre molts dels tiktokers catalans hi són. Podria suposar TikTok un bri d’esperança per al català? Només el temps ho dirà.